

249676

Spis treści

Wstęp	11
„Tak oto wiodło się gdańszczanom”	19
Urszula Malinowska , ur. 1934, 1944 w Nowych Szkotach, uczennica	
Z historii Gdańska 1944 r.	33
„Mówienie po polsku było surowo zabronione”	51
Urszula Brzezińska , ur. 1921, 1944 w Oliwie, praca przymusowa	
„Życie sprawiało wrażenie sparaliżowanego”	57
Eberhard Schendel , ur. 1925 w Oliwie, 1944 żołnierz w Gdyni	
Polacy i Niemcy	63
„...Tam gdzie wcześniej spali na słomie polscy więźniowie, leżeli teraz niemieccy żołnierze...”	69
Maria Kowalska* , ur. 1911, 1944 w Gdańsku, robotnica	
Życie codzienne	75
„Lalki na taty stole do skata”	93
Marianne Wannow , ur. 1935, 1944 we Wrzeszczu, uczennica	
„Konfirmacja była właściwie naszą ostatnią uroczystością rodzinną”	103
Helga Minke , ur. 1929, 1944 w Gdańsku, Irmgard Boeck , ur. 1928 w Sopocie; uczennice	
Dzieci i szkoła	109
„Byliśmy wszyscy ewakuowani na wieś”	121
Urszula Trzosowska , ur. 1932 we Wrzeszczu, 1944 w obozie dla dzieci w Juracie	
Ruch oporu	131
„Zostałam zaprzysiężona do Polskiej Armii Powstania”	143
Janina Walentynowicz , ur. 1923, 1944 w Gdańsku, działaczka ruchu oporu	
Stutthof	147
„Nasza solidarność w baraku obozowym uratowała mi życie”	167
Maria Chodakowska , ur. 1920, 1944 w Gdyni, później więźniarka w Stutthofie	
„Czerwona” Orunia - całkiem inna niż Gdańsk”	181
Ingrid Brede, Irene Czerwinski, Christel Gollmann, Regina Nitschke, Hubert Erb , wszyscy ur. 1927 – 1932, w 1944 w różnych dzielnicach miasta, uczennice, nauczycielka, pielęgniarka, uczeń	

Informacja i propaganda	191
„ <i>Żyje się dalek, nie będąc bohaterem</i> ”	199
Paweł Klamrau , ur. 1912, 1944 we Wrzeszczu, robotnik w stoczni	
„ <i>Jestem pewien, iż Niemcy w stoczni również uczestniczyli w ruchu oporu, ale nikt się z tym nie ujawniał</i> ”	207
Konrad Ciechanowski , ur. 1924 w Toruniu, 1944 robotnik przymusowy	
„ <i>Jeśli idzie o cukier, byliśmy w Gdańsku dobrze zaopatrzeni</i> ”	213
Hans-Günter Siedler , ur. 1904, 1944 w Gdańsku, armator; Peter Sellmann* , ur. 1900, 1944 w Oliwie, przedsiębiorca	
Młodzież w 1944 r. w twórczości Güntera Grassa	225
„ <i>Właściwie nigdy nie miałyśmy młodości</i> ”	237
Eva Bromm , Ingrid Hanke* , Ingeborg Schuster , Rosemarie Überschaar , ur. 1927 lub 1929, w 1944 we Wrzeszczu lub w Sopocie, sanitariuszki Czerwono- nego Krzyża	
„ <i>Byłem przerażony i jednocześnie szczęśliwy, że mój führer przeżył</i> ”	259
Hans-Lothar Fauth , ur. 1928, 1944 w Gdańsku, praktykant, przewodniczący Hitlerjugend	
Kobiety	267
„ <i>...Bo człowiek robi to, co mu każą</i> ”	277
Gertrud Rodischewski , ur. 1909, 1944 w Gdańsku, gospodyni, robotnica w fabryce; Udo Rodischewski , ur. 1929, 1944 w Gdańsku, uczeń	
„ <i>Wszystko było szare i smutne</i> ”	283
Zofia Lewandowicz* , ur. 1924, 1944 w Oliwie	
Przygotowania wojenne i wojna w Gdańsku	289
Urlop świąteczny w rodzinnym mieście	307
Joachim Scholz , ur. 1922, 1944 żołnierz	

* Nazwiska oznaczone gwiazdką (*) zostały zmienione.